

ПРО ВИПАДКИ ХИЖАЦТВА НА КАЖАНІВ

Ігор Мерзлікін

Сумський педагогічний інститут (Суми)

Merzlikin I. On Cases of Preying on Bats.

Питання про природних ворогів кажанів вивчено ще недостатньо і спеціально присвячених йому робіт обмаль (Ильин, 1988, 1990). Серед денних хижих птахів, які полюють на рукокрилих, найчастіше відмічають чеглока, *Falco subbuteo* (Кузякин, 1950; Дементьев и др., 1951; Голодушко, 1960; Ильин, 1988, 1990). Відоме здобування дозірних вечірниць (*Nyctalus noctula*) яструбом-тювиком *Accipiter badius* та великим *A. gentilis* (Кузякин, 1950; Дементьев и др., 1951; Klaue, Labes, 1989). У раціоні ж малого яструба (*A. nisus*) на території України кажани не зустрінуті (Зубаровський, 1977).

Ми були свідками полювання цього хижака на, ймовірно, пізніх кажанів *Eptesicus serotinus* на р. Ворскла в околицях с. Чернечина Охтирського р-ну Сумської обл. 9–11.11.1997 р. Під час значного потепління одна й та ж особина малого яструба шовечора робила спробу впіймати одного з 2-3 кажанів, які полювали над річкою та заплавною дібровою на заході сонця.

У двох випадках (коли яструб атакував раптово і з близької відстані) йому вдалося схопити кажана. В останньому випадку він здалеку наближався до кажана, який летів на значній висоті і помітив його, полювання було невдалим. Після сьомої атаки хижак покинув спроби схопити звірка і зник у лісі.

Серед хижих звірів, які ловлять кажанів, називають і домашню кішку *Felis catus* (Попов, 1960; Ильин, 1988). Нам також відомі два випадки добування кішками цих тварин. Вранці 25.06.1990 р. ми спостерігали kota, який зловив лісового нетопиря *Pipistrellus nathusii* під стіною житлового будинку біостаніонару Сумського педінституту, що в околицях с. Вакалівщина Сумського р-ну, де знаходилась велика колонія кажанів. Це було нелітаюче маля, яке вилізло зі сховища (Мерзлікін, 1998).

Проте, кажани можуть стати жертвою котів, які мешкають у міських квартирах і ніколи не виходять на вулицю. Так, за повідомленням Є. Лебеда, 8.06.1995 р. вдень (о 12:30) одного кажана (до роду не визначеного) схопив молодий кіт, сидячи на кватирці вікна сьомого поверху дев'ятиповерхового будинку (м. Охтирка). Очевидно, хижак вполював кажана, який на днювання залишився у верхньому куті віконного прорізу.

Література

1. Голодушко Б. З. К экологии чеглока в Беловежской пуще // Орнитология. – 1960. – Вып. 3. – С. 139–145.
2. Дементьев Г. П., Гладков Н. А., Птушенко Е. С. и др. Птицы Советского Союза. – Москва : Сов. наука, 1951. – Том 1. – 652 с.
3. Зубаровский В. М. Хижи птахи // Фауна України. – Т. 5. Птахи. – Вып. 2. – Київ: Наук. думка, 1977. – 332 с.
4. Ильин В. Ю. Естественные враги рукокрылых Пензенской области // Рукокрылые. – Киев : Наукова думка, 1988. – С. 152–156.
5. Ильин В. Ю. Дополнительные данные по естественным врагам рукокрылых Среднего Поволжья // Рукокрылые. Мат-лы 5 Всесоюз. совещ. по рукокрылым. – Пенза, 1990. – С. 85–86.
6. Кузякин А. П. Летучие мыши. – Москва : Сов. наука, 1950. – 443 с.
7. Мерзлікін І. Р. Хижацька діяльність домашньої кішки // Вакалівщина: До 30-річчя біостаніонару Сумського педінституту: Зб. наук. праць. – Суми, 1998. – С. 153–160.
8. Попов В. А. Насекомоядные, рукокрылые, грызуны / Млекопитающие Волжско-Камского края. – Казань, 1960. – 468 с.
9. Klaue A., Labes R. Abendsegler als Beunte des Habiechts // Wiss. Beitr. M.-Luther.-Univ. – Halle-Wittenberg, 1989. – N 36. – P. 233–234.